

LÜHIKROONIKA

1. märtsil toimus Tallinnas lastekirjanduse keskuses lastekirjanduse aasta-koosolek. Jaanika Palm andis ülevaate möödunud aastal välja antud eesti algupärasest lastekirjandusest, Krista Kumberg tõlkekirjandusest, Helena Kostenok noortekirjandusest ja Anneliis Lepp kõneles lasteraamatuillustratsioonidest.

2.–3. märtsil toimus Kuremaa lossis folkloristide 17. talvekonverents „Mängimine ja mängulisus folklooris“. Kõneldi mänguasjadest, mängimisest ja mängudest nii virtuaalses kui ka pärismaailmas, nii eesti, komi, baltisaksa, ainu kui ka Keskameerika rahvaste traditsioonis. Plenaarettekande teemal „Lapse mõistmine ühiskonnas ja mängu evolutsiooniline tähendus“ pidas sotsioloog Dagmar Kutsar. Ettekannetega esinesid Ell Vahtramäe

(„Mängime ühtset eesti kooli! Vene kooli üleminek eesti õppekeelele”), Nikolay Kuznetsov („Акань 'nukk' komi keeles, kirjanduses ja rahvaluules”), Helena Grauberg („Mitte ainult mängu asi. Esemeeuurimus nukk Lottest museoloogilisest aspektist”), Liis Järv („Mängulised kollektsionäärid ja muuseum”), Helina Harend, Astrid Tuisk („Trihvaa, tukikas või uka-uka? Jooksumängud muutumises”), Reet Bender („Waschnik, härra Krookus ja teised. Väljamõeldud mängumaailmad baltisaksa laste mängudes”), Madis Kats („Kuidas nad on? Visuaaltnograafiline vaade laste omaaega”), Riho Viik („Elutarbelised võimuvõitlusmängud”), Raimond Tunnel („Kuidas mõista mängimist? Videomängude näitel”). Oli ka viis ingliskeelset ettekannet TÜ magistrantidelt ja doktorantidelt: esinesid Marie-Luise Meier, Aaron S. Reed, Evgeniya Grafskaya, Savannah-Rivka Powell ja Jason S. Cordova.

8. märtsil toimus Tallinnas Hõimuklubi õhtu „Idamari naine – kas mehe selja taga või mehe ees?”. Etnoloog Ljudmila Jamurzina kõneles, milline on naise roll tänapäeval Marimaal ning milline on Eestis elavate mari naiste identiteet.

14. märtsil tähistati Tartu Ülikoolis emakeelepäeva ettekandekoosolekuga, mille tähelepanu keskmes oli eesti keele õppimine. Esinesid eesti keele (võõrkeelena) professor Birute Klaas-Lang ja keelepoliitika teadur Kerttu Rozenvalde („Kuidas jõuda Tartu Ülikoolis kaasava keelepoliitikani?”). Tomáš Pavelka kõneles oma õpiteekonnast, eesti keelest ja eestlastest. Rektor andis psühholingvistika kaasprofessorile Virve-Anneli Vihmanile ja tema tööruhmale üle Tartu Ülikooli keeleteo auhinna.

14. märtsil peeti Eesti Rahvusraamatukogus emakeelepäeva konverents „Tunnete keel ja tehnoloogia”. Esinesid Eesti TA president Tarmo Soomere („Tunnete ja tehnoloogia sümbioos kui eduka (teadus)kommunikatsiooni nurgakivi”), Kuldar Taveter (TÜ, „Emotsioonid, keel ja arvutid”), Liisi Piits (EKI, „Väljendusriikas kõnesüntees”), Mari Usküla (EKI, „Keel – inimese supervõime”), Siim Oskar Ots (Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilane, „Välismaal sirgunud Eesti noore emakeel”) ja Doris Kareva („Tunnete keel”).

14. märtsil tähistati Eesti Kirjandusmuuseumis koostöös Eesti Kultuuriseltside Ühendusega emakeelepäeva. Üritus oli pühendatud kahele omas kultuuris tähelepanuväärsele kirjanikule, emakeele ja emakeelse kirjasõna arendajale: Lydia Koidulale (1843–1886) ja Lesja Ukrajinkale (1871–1913). Kristi Metste kõneles Koidulast ja muusikast ning Olha Petrovõts Lesja Ukrajinkast („A wonder woman of Ukrainian literature”).

14. märtsil korraldas Emakeele Selts keelepäeva Tallinnas Audentese erakoolis. Esinesid Eesti Keele Instituudi teadurid. Arutelu võõrsõnade teemal juhtis Tiina Paet, Sõnaveebi töötuba juhtis Marja Vaba ja keeletehnoloogia võimalusi tutvustavat töötuba Tiit Üksik.

14. märtsil kuulutati välja 2022. aasta keeleteo konkursi võitjad. Peaauehinna pälvis EKI inspiratsioonipäev „Näitame keelt”, rahvaauhinna võitsid EKI ja Eesti Rahvusringhäälingu koostöös valminud keeleajalooteemalised keelekillud ETV-s.

15. märtsil toimus Emakeele Seltsi korraldatud keelepäev Ülenurme Gümnaasiumis. Ettekannetega esinesid Külli Habicht (TÜ, „Milleks uurida vana kirjakeelt?”), Annika Hussar (TLÜ, „Mitut Laurat ja Rasmust sa tead?”) ja Elisabeth Kaukonen (TÜ, „Eurotibidest ja keevitajaonudest ehk Kuidas väljendatakse sugusid eesti keele liitsõnades?”).

16. märtsil korraldati Tartu Ülikooli Pärnu kolledžis Academia Pernaviensise XIX mõttekoda teemal „Miks keel on tähtis?”. Mõttekoja külalised olid akadeemik Karl Pajusalu (TÜ eesti keele ajaloo ja murrete professor) ning tema pojad Mihkel Pajusalu (TÜ Tartu observatooriumi kosmosetehnoloogia kaasprofessor) ja Sander Pajusalu (TÜ kliinilise meditsiini instituudi kaasprofessor). Arutleti keele tähenduse, tunnetuse ja kasutuse üle nii kultuurilisest kui ka erinevate teadusvaldkondade vaatenurgast, samuti kõneldi liivi keelest ja meelest, eesti keele kasutamisest teaduses ja eesti teaduskeele olulisusest.

17. märtsi Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse dekadentsiteemalisel lugemiseminaril arutleti Émile Verhaerani ja Valeri Brjussovi luule üle. Vaatluse all olid kaks luulevalimikku: Verhaerani „Valik

luuletisi" (1929) Johannes Semperi tõlkes ja Brjussovi „Nägemise ülistus" (1978) Kalju Kanguri tõlkes.

22. märtsil toimus Tallinnas Hõimuklubi õhtu. Madis Arukask esines ettekandega „Usk, lootus ja meeleheide – soome-ugri rahvaste kirjalikud eeposed”.

23. märtsil oli Eesti Rahva Muuseumis külas F. J. Wiedemanni keeleauhinna 2023. aasta laureaati, keelekorraldaja ja nimeuurija Peeter Päll. Ta pidas ettekande „Keelekorraldus – kas mitme tundmatuga võrrand?”

24. märtsil toimus Tartus Emakeele Seltsi aastakoosolek. Akadeemilise ühissetekande pidasid Andra Kütt ja Reili Argus („Eesti laste jutustamis- ja viitamisoskuse seosed keelelise kasvukeskkonnaga”). Seltsi auliikmeks valiti Peeter Päll, uus teadussekretär on Marit Alas.

24. märtsil peeti Tartus ajakirja Akadeemia auhinnaseminar. Kuulda sai kuldlaureaatide ettekandeid: Jaan Undusk („Moraali ja mõistlikkuse piiril”), Maarja Siiner („Keeleärevus, keeleparanoia ja kaoseteooria”), Priit Pikamäe („Generaaladvokaat”) ja Riho Nõmmik („Reis Marsile. Milleks?”). Esines ka tõlkeauhinna laureaati Janika Päll. Hõbeauhinnad said Mihkel Mutt, Rein Veidemann, Marek Tamm, Kaarina Rein, Tiina Kirss ja Ene-Margit Tiit.

30. märtsil Tartus toimunud Akadeemilise Rahvaluule Seltsi koosolek oli pühendatud folkloristi ja kirjandusteadlase Rudolf Põldmäe 115. sünniaastapäevale. Mari-Ann Rimmel pidas ettekande „Ränakud Rudolf Põldmäega – sissevaade

tema välitööpäevikutesse 1929–1958”. Põldmäe ekspeditsioonipäevikud annavad omanäolise ülevaate ajastu vaimust, piirkondade eripäradest, inimtüüpidest ja eluolust, samuti teatud päevapoliitilistest ja usuliikumistega seotud teguritest.

30. märtsil toimus Tartu Ülikoolis vaimse tervise konverents „Sõna jõud”. Üks peaesineja oli folklorist Reet Hiimäe, kes kõneles vaikimisest kui omamoodi kõnekast suhtlusaktist, samuti maagilisest sõnakasutusest kaitseks ja jõu andmiseks. Vestlusringi „Sõna jõud? Kuidas kuuldot päriselus rakendada” juhtis Arne Merilai.

30.–31. märtsil korraldas Eesti Rahva Muuseum Tartus aastakonverentsi „Õige keha, vale keha?”. Konverentsil kuulis ettekandeid inimkeha kultuurilisest mõtestamisest eri distsipliinide vaatenurgast ja mitmesuguste sotsiaalsete, poliitiliste, majandus- ning võimusuhte kontekstis Eestis erinevatel ajalooperioodidel. Teiste hulgas esinesid Madis Arukask (TÜ, „Alastus ja juuksed eesti ja naaberrahvaste rahvakultuuris”), Kadri Tüür (TLÜ / Viljandi Kultuuriakadeemia) ja Julia Kuznetski (TLÜ, „Naise kehalisus Eesti nüüdisluules: ökofeministlikke tähelepanekuid”), Reet Hiimäe (EKM, „Kehalisusest pärimuslikes naiste rituaalides”), Eve Annuk (EKM, „Väike kuivetanud kääbuke”: keha(lisuse) kujutamine Lilli Suburgi (1841–1923) mälestustes”), Terje Anepaio (ERM, „Murtud elu. Füüsiline ja vaimne kannatuskogemus Siberis eesti naise kirjades 1949–1956”), Danila Rygovskiy (TÜ, „Puhtad” ja „mustad” nõud kui sotsiaalsed kategooriad ja kehapraktikad Siberi ning Eesti vene vanausuliste kombestikust”).